

ARAŞTIRMA MAKALESİ

RESEARCH ARTICLE

CBU-SBED, 2024, Cilt 11 (1): 57-65

Algılanan Anne Ebeveynlik Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türk Toplumuna Uyarlanması

Perceived Maternal Parenting Self-Efficacy Questionnaire the Adaptation to Turkish Society

Çağla Verici Kılıç¹, Oya Kavlak^{2*}

Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir/ Türkiye
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir/Türkiye

e-mail: caglavrc_59@outlook.com.tr, oya.kavlak@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3394-3876

ORCID: 0000-0003-3242-5313

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Oya Kavlak

Gönderim Tarihi / Received: 12.06.2023

Kabul Tarihi / Accepted: 19.12.2023

DOI: 10.34087/cbusbed.1313394

Öz

Giriş ve Amaç: Anne öz yeterliği, annelik davranışlarının temel belirleyicisidir ve annelik rolü adaptasyonunda önemli görevler üstlenmektedir. Bu nedenle doğum sonrası dönemde annelerin öz-yeterlilik algılarını değerlendirmek önemlidir. Bu çalışma, preterm doğum yapmış annelerin öz-yeterlilik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlilik Ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Metodolojik tipte yapılmış olan bu çalışmanın verileri, Ocak 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında İzmir'deki bir hastanenin kadın hastalıkları ve doğum kliniğinde preterm doğum yapmış 250 anneden toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25 ve AMOS 21 paket programlarından yararlanılmıştır.

Bulgular: Ölçeğin dil geçerliği, çeviri geri çeviri yöntemi ile yapılmıştır. Kapsam Geçerlik İndeksi skorları 0.90-1.00 arasında bulunmuştur. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile "Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.932 ve Barlett Küresellik Testi $p < 0.001$ olduğu saptanmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçeğin üç alt boyuttan oluştuğu ve toplam varyansın %65.815'ini açıkladığı saptanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda, ölçeğin üç faktörlü yapısının geçerli olduğu doğrulanmıştır ve X^2/sd oranı 2.608, CFI değeri 0.930, NFI değeri 0.892, GFI değeri 0.876 ve RMSEA değeri ise 0.080 olarak saptanmıştır.

Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayı 0.943 olduğu, alt boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik değerlerinin 0.858-0.915 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçek maddelerinin madde toplam puan korelasyonları 0.603-0.809 arasında olduğu saptanmıştır. Ölçeğin iki yarı arasındaki korelasyon katsayısının 0.843, Spearman Brown güvenilirlik katsayısının 0.915, Guttman Split-Half güvenilirlik katsayısının 0.914 olduğu belirlenmiştir. Orijinal ölçekteki 17. ve 18. numaralı maddeler binişiklik oluşturduğu için bu iki maddenin boyutlara dahil olmadığı görülmüş ve ölçekten çıkarılmıştır.

Sonuç: Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlilik Ölçeği Türkçe formu geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Ölçekten alınan toplam puanın artması anne öz-yeterlilik düzeyinin arttığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Öz-Yeterlilik, Ebeveynlik, Prematüre Yenidoğan, Geçerlik, Güvenirlik.

Abstract

Objective: Maternal self-efficacy is the main determinant of maternal behaviors and plays an important role in maternal role adaptation. Therefore, it is important to evaluate mothers' self-efficacy perceptions in the postpartum period. The aim of this study was to carry out the validity and reliability testing of "The Perceived Maternal Parenting Self-Efficacy Questionnaire", which was developed to determine the self efficacy levels of mother who gave premature birth, of Turkish version.

Materials and Methods: The data of this study, carried out in a methodological form, were collected 250 mother who gave premature birth between January 2020 and January 2021 gynecology and obstetrics clinic in İzmir. For the evaluation of data SPSS 25 and AMOS 21 software were utilized.

Results: The language validity of the scale was assessed by the translation back translation method. Content Validity Index scores ranged from 0.90 to 1.00. In Explanatory Factor Analyzes (EFA), Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was determined to be 0.932 and Barlett Test $p < 0.001$. And as a result of factor analysis, it was determined that the scale consists of three sub-factors and explains 65.815% of the total variance. As a result of Confirmatory Factor Analysis (CFA), the 3-factor structure of the scale was confirmed to be valid and the X^2/sd ratio was 2.608, CFI value was 0.930, NFI value was 0.892, GFI value was 0.876 and RMSEA value was 0.080. In the reliability analysis of the scale was found Cronbach alpha coefficient of 0.943, the Cronbach alpha reliability values of the sub-dimensions ranged between 0.858-0.915. The values of “the item total score correlations of the scale vary between 0.603 and 0.809”. It was determined that the correlation coefficient between the two halves of the scale was 0.843, the Spearman Brown reliability coefficient was 0.915, and the Guttman Split-Half reliability coefficient was 0.914. Since items 17th and 18th in the original scale overlapped, it was seen that these two items were not included in the dimensions, and were removed from the scale.

Conclusion: It was determined that the Turkish version of the the Perceived Maternal Parenting Self-Efficacy Questionnaire is a valid and a is reliable measurement tool. The increase in the total score obtained from the scale indicates that the level of maternal self-efficacy has increased.

Keywords: Self-Efficacy, Parenting, Premature Infants, Validity, Reliability.

1. Giriş

Doğum sonrası dönem anneliğe uyumun sağlandığı bir geçiş dönemidir. Term ya da preterm doğum yapmış olmak kadınların bu geçiş dönemindeki deneyimlerini olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilir. Prematüre bebeği olan kadınların postpartum dönemde psikolojik sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Preterm doğum yapan anneler, bebeğini kaybetme endişesi, keder, korku ve başarısızlık duyguları yaşarken aynı zamanda çocuk bakımıyla ilgili yeni görevleri, yetenekleri ve davranışları sürekli olarak öğrenmeleri gerekmektedir [1,2].

Bir annenin ebeveynlikle ilgili bütün görevleri organize etme ve yürütebilme yeteneğine sahip olduğuna dair inanç ve düşünceleri algılanan annelik öz yeterliği olarak tanımlanabilir [3]. Kısaca algılanan annelik öz-yeterliği, annelerin bebeklerine bakarken üstlendiği sonsuz sorumluluklar nedeniyle ortaya çıkan ebeveynlik durumlarıyla ilgili başa çıkma yeteneğine olan inancıdır [4]. Algılanan annelik öz-yeterliği annenin, kendini başarılı bir anne olarak nasıl algıladığına bağlıdır ve bebeğin sağlıklı bir birey olarak gelişebilmesini sağlayan güç olarak da düşünülebilmektedir [5]. Algılanan annelik öz yeterliği, annelik davranışlarının temel belirleyicisidir ve annelik rolü adaptasyonunda önemli görevler üstlenmektedir [6].

Algılanan annelik öz yeterliği yüksek olan annelerde ebeveynlik davranışları daha başarılı olduğu için bebeğin fiziksel ve davranışsal gelişimi pozitif yönde etkilenmektedir. Bu durum, bebeğin pozitif geri bildirimde bulunmasını ve annenin öz-yeterlik algısını pekiştirmesini sağlamaktadır. Benzer şekilde bu döngü, annelik öz-yeterlik algısı düşük olan annelerde de görülmekte zaman içinde annenin öz-yeterlik algısının daha da düşmesine neden olmaktadır. Düşük öz-yeterlik algısı olan anneler, bebeklerinin ihtiyaçlarına uygun bir yanıt vermede

yetersiz kalabilmekte, annelikleriyle ilgili güven, zorluklarla baş etme davranışlarında başarısızlık ve çaresizlik duyguları yaşadıkları için bebeklerinden uzaklaşabilmektedirler [5,7,8, 9,10].

Algılanan annelik öz-yeterliği ile ilgili yapılan araştırmalar, öz-yeterlik düzeyinin yüksek olmasının mutlu, sağlıklı, duygusal ve fiziksel açıdan doyurucu bir bakım ortamının sağlanmasında ve annelik becerisinin geliştirilmesinde önemli bir rolü olduğunu göstermektedir [11]. Bu çalışmalar incelendiğinde; ebeveynlik öz-yeterlik algısı yüksek annelerin; bebek bakımı becerilerinin arttığını ve uygun ebeveynlik davranışlarını geliştirebildikleri [12], bebekle olumlu etkileşim kurdukları ve bebeğe doğru uyaran verebildiklerini [13], problemlerle başa çıkma yöntemlerinin arttığını, postpartum depresyonunun azaldığını [7,14], bebeklerin bilişsel gelişimini pozitif yönde etkilediğini ve bebeğe verilen bakım kalitesini doğrudan etkilediğini [15], belirtmektedir. Leerkes ve arkadaşları annenin öz-yeterlik düzeyinin yüksek olması ile bebeğin konforlu, huzurlu ve sakin olması arasında ilişki olduğu belirlenmiştir [16].

Annelerin yaşadığı stres kaynaklarına ek olarak preterm doğum sonucu oluşan risk faktörleri arasında, bebeğin yeni doğan ünitesinde yatması sonucu anne ile bebeğin ayrı olması, bebeğin geleceği ile ilgili kaygılar, taburculuk sonrası bakım ve ebeveynlik rolüne yönelik endişeler yer almaktadır [17]. Preterm doğum yapan annelerle yapılan çalışmalarda, annelerin anneliğe geçiş sürecinde zorlandıkları, annelik duygusunu yaşamakta yetersiz hissettikleri ve bebeği kabul etmede sorunlar yaşadıkları saptanmıştır [18]. Ayrıca taburculuk sonrasında da zamanla azalmasına karşın bebeklerinin sağlığı ile ilgili olarak endişenmeye devam ettikleri belirlenmiştir [19]. Öz-yeterlik algısı kişiseldir ve subjektiftir bu

açından etkilenebilir ve değiştirilebilir bir özelliktir. Bu nedenle doğum sonrası annelerin öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi önemlidir. Bu kapsamda, prematüre bebeği olan annelerin algıladıkları öz-yeterlik düzeyini saptamak amacıyla geliştirilen “Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği'nin (AAEÖ-Y)” Türk toplumuna uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla planlanan çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. AAEÖ-Y Ölçeği Türkçe formu Türk toplumunda geçerli midir?
2. AAEÖ-Y Ölçeğin Türkçe formu Türk toplumunda güvenilir midir?

2. Materyal ve Metot

2.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma, metodolojik tipte bir çalışmadır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evreni, İzmir'deki bir hastanenin, kadın hastalıkları ve doğum kliniğinde preterm doğum yapmış annelerden oluşmaktadır. Örneklem alınacak birey sayısının belirlenmesinde; ölçeğin yapı geçerliğini analiz etmek için ölçek madde sayısının 10 katı kadar katılımcı olması gerektiği [20] ve örneklemin 200'den az olmasının psikometrik yapıyı ortaya çıkarmak için yeterli olmayabileceği [21] göz önüne alınarak 250 kadın ile yürütülmüştür.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma verileri, Ocak 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında, <37. haftadan önce doğum yapmış, bebeği doğum tarihine göre 28 günden küçük olan, bebeği nispeten sağlıklı, izlem, parenteral beslenme ya da oksijen tedavisi amacıyla bebeği hastanede yatan, okuma yazma bilen, bebeğiyle en az bir kez yüz yüze görüşmüş ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan annelerle özdeğerlendirme yoluyla toplanmıştır. Bebeklerinde genetik anomali, doğumsal malformasyonlar, mide-bağırsak hastalıkları, merkezi sinir sistemi işlev bozuklukları olan, tıbbi açıdan dengesiz olan bebeklerin anneleri çalışma dışı bırakılmıştır. Her bir katılımcı için yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Ölçeğin ön uygulaması 40 preterm doğum yapmış anne ile yapılmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

2.4.1. Anne Tanıtım Formu:

Sosyo-demografik, obstetrik ve jinekolojik soruları içeren form toplam 20 sorudan oluşmaktadır.

2.4.2. Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği (AAEÖ-Y Ölçeği):

Ölçek, 2007 yılında Barnes ve Adamson-Macedo tarafından prematüre bebeği olan annelerin ebeveynlik öz-yeterlilik algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Orijinal adı The Perceived Maternal Parenting Self-Efficacy Questionnaire olan Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği, 20 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, likert tipi pozitif maddelerden oluşan bir ölçek olup her bir

madde kesinlikle katılmıyorum=1 ile kesinlikle katılıyorum=4 puan arasında değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça annelerin öz-yeterlik düzeyi artmaktadır [22]. Barnes ve Adamson-Macedo (2007), araştırmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısını 0.91 olarak saptamıştır. Alt boyut Cronbach alfa katsayıları "1. alt boyut" 0.74, "2. alt boyut" 0.89, "3. alt boyut" 0.74 ve "4. alt boyut" 0.72 olarak bulunmuştur.

2.4.3. Öz Etkililik Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ):

Sherer ve Adams (1983) tarafından kişilerin genel öz-yeterlik seviyelerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir [23]. Ölçeğin Türk toplumuna uyarlaması Gözüm ve Aksayan tarafından 1999 yılında yapılmıştır. Ölçek, likert tipi pozitif ve negatif maddelerden oluşan, tek boyutlu bir ölçek olup toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "2-4-5-6-7-10-11-12-14-16-17-18-20-22" on dört maddesi ters yönde kodlanmaktadır ve her bir madde beni hiç tanımlamıyor=1 puan ile beni çok iyi tanımlıyor=5 puan arasında değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe genel öz etkililik yeterlik algısı da yükselmektedir. Uyarlama çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.81 olarak belirlenmiştir [24]. Yapılan araştırmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.798'dur.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin değerlendirilmesi; sayı, yüzde dağılımları, ortalama ve standart sapma, madde analizi, güvenilirlik analizi, AFA, korelasyon analizleri SPSS 25.0 ve Doğrulayıcı Faktör analizi (DFA) AMOS 21 paket programları kullanılmıştır. Ölçeğin dil geçerliği; çeviri geri çeviri yöntemi ile yapılmıştır. Kapsam geçerliğine yönelik olarak uzman görüşleri doğrultusunda Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) Hesaplanmış ve 40 anneye pilot uygulama yapılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Küresellik Testi ile ölçeğin örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygunluğu değerlendirildi. Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesinde Doğrulayıcı Faktör Analizi, Açıklayıcı Faktör Analizi, RMSEA, GFI, CFI ve NFI Uyum İndeksleri hesaplanmıştır. Ölçüt Bağımlılık Geçerliğini test etmek amacı ile ölçek puan ortalamalı arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Ölçeğin güvenilirlik çalışmalarında, İki Yarım Test Güvenirlik katsayısı, Gutmann Split- Half güvenirlik katsayısı ve Spearman- Brown Güvenirlik Katsayısı hesaplanmış ve iç tutarlılığının belirlenmesinde Cronbach alfa katsayısı ve madde puanları ile toplam puan arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Madde toplam puan korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

2.6. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi "Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (13.11.2019 tarihli, 2019/16-17 numaralı kararı) onay alındı.

Araştırmanın yürütülebilmesi için kurum izni ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan annelerden gönüllü olduklarına dair aydınlatılmış onam formu imzalatılarak izin alındı. Ölçeği geliştiren yazar Sayın Christopher R. Barnes'dan yazılı izin alındı. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yapıldı.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Bulgular

3.1.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik ve Obstetrik Bulguları

Araştırmaya kapsamına alınan kadınların ve eşlerinin yaş ortalamaları sırasıyla 20.92±6.17, 32.84±6.88 olup, evlilik süreleri ortalaması ise 6.32±5.20 yıldır. Katılımcıların %56.8'inin ilköğretim mezunu, %21.2'si herhangi bir işte çalışmakta, %90.4'ü çekirdek aile yapısında ve %53.6'sının aile geliri giderinden az olduğunu saptanmıştır. Kadınların %59.6'sı daha önce gebelik geçirmiş ve %74.4'ünün son gebeliğinin planlı olduğu belirlenmiştir.

Bebeklerinin %67.6'sı 35-37, %28.0'i 32-34 gebelik haftasında ve %4.4'ü de 31. gebelik haftasından önce doğmuştur, doğum kiloları ortalaması 2481.31±390.04 gr., %50.8'inin hastanede yatış süresi iki gün ve %89.6'sı izlem amaçlı, %6.4'ü oksijen desteği, %3.2'si hem oksijen hem de beslenme desteği ve %0.8'i beslenme desteği almak amacıyla hastanede yatmaktadır.

3.1.2. Ölçeğin Geçerliliğine Yönelik Bulgular

Ölçeğin dil geçerliliğine yönelik olarak; başta araştırmacı olmak üzere her iki dili de iyi bilen beş öğretim üyesi Türkçe çevirisini yaptıktan sonra araştırmacılar tarafından tutarlılıklar incelenmiş ve ortak bir form oluşturulmuştur. Oluşturulan bu formun özgün dile geri çevirisi yapıldıktan sonra ölçeği geliştiren yazara tekrar gönderilerek görüşleri alınmış ve forma son hali verilmiştir.

Ölçeğin Kapsam geçerliliğine yönelik olarak Davis tekniği kullanılmıştır; son hali verilmiş olan Türkçe form, alanında uzman 10 kişiye gönderilmiş ve uzmanlardan gelen geri bildirimler sonucunda maddeler analiz etmek amacıyla KGİ skorları incelenmiştir. Ölçek maddelerinin KGİ değerleri 0.90-1.00 arasında değişmektedir.

Ölçeğin Yüzey geçerliliğine yönelik olarak araştırmaya katılmaya gönüllü prematüre bebeği olan 40 anne ile görüşüldü ve her bir maddenin anlaşılır olduğu belirlendi.

Ölçeğin Yapı geçerliliğine yönelik olarak; alt boyutları belirlemek için; Varimax Döndürme Yöntemi ve Temel Bileşenler Analizi kullanılarak yapılan AFA sonuçları Tablo 1'de verilmiştir. Preterm doğum yapan annelerin algıladıkları anne öz-yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan orijinal ölçekteki 17. ve 18. maddelerin diğer boyutlarda da yük aldığı ve binişiklik oluşturduğu saptanarak boyutlara dahil edilemeyeceği saptanmış olup bu iki madde ölçekten

çıkarılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, 18 maddelik ölçeğin üç alt boyutlu yapısı toplam varyansın %65.815'ini açıklamakta olup; birinci boyut toplam varyansın %27.349'unu, ikinci boyut %20.410'unu ve üçüncü boyut %18.056'sını açıkladığı saptanmıştır.

Tablo 1. Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numarası	Alt Boyutlar		
	Anne ile bebek etkileşimi	Bakım prosedürleri	Olumlu bebek davranışları geliştirebilen ebeveyn
Madde 7	0.834		
Madde 5	0.813		
Madde 6	0.793		
Madde 20	0.715		
Madde 8	0.683		
Madde 2	0.601		
Madde 1	0.554		
Madde 13	0.531		
Madde 4	0.506		
Madde 14		0.761	
Madde 15		0.748	
Madde 16		0.712	
Madde 19		0.709	
Madde 3		0.619	
Madde 11			0.818
Madde 12			0.789
Madde 10			0.760
Madde 9			0.645
Açıklanan Varyans (%) (65.815)	27.349	20.410	18.056
Öz Değer (λ)	9.283	1.372	1.192
"KMO =0.932; χ²(153) =2974.934; Bartlett Küresellik Testi (p) < 0.001"			

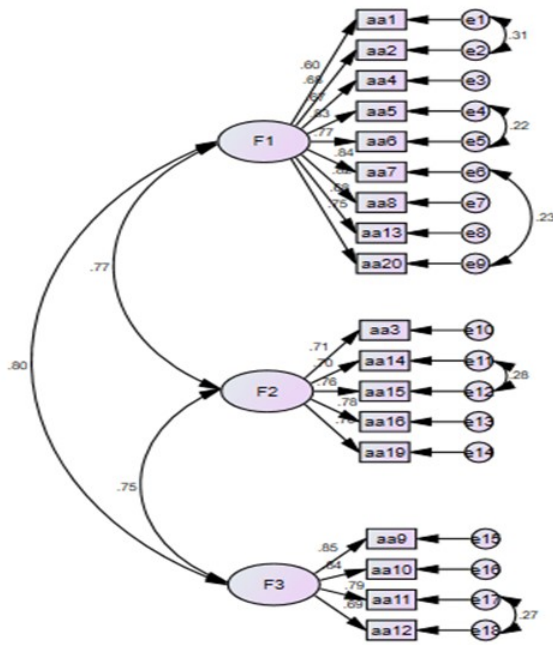
Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) ve Doğrulamalı Faktör Analizi ile ölçeğin 18 madde ve üç alt boyutunun, yapısıyla istatistik olarak anlamlı ilişkili olduğu belirlenmiştir (p<0.001). Uyumu azaltan değişkenler, model iyileştirmesi ile saptanmış ve kovaryansı yüksek olan artık değerlere yönelik olarak yeni değerler oluşturulmuştur (e1-e2; e4-e5; e6-e9; e11-e12; e17-e18) (Şekil 1). Sonuç olarak, elde edilen bu yeni değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

AAE Ö-Y Ölçeği maddelerindeki faktör yükleri 0.599 ile 0.846 arasında değişmektedir. Her bir maddenin faktör yükünün 0.40'ın üzerinde olduğu ve maddelerin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir (p<0.05) (Tablo 2).

Bileşik Güvenilirlik (CR) ve Ortalama Açıklanan Varyans (AVE) değerleri incelenerek yapılan ölçüm modelinin güvenilirliğine ilişkin bulgular Tablo

2’de verilmiştir. Alt boyutların CR değerleri (0.85 ile 0.92) arasında değişmekte olup eşik değerin (0.70) üzerindedir. AVE değeri incelendiğinde (0.54 ile 0.64) değerleri arasında olup AVE değerleri de eşik değerin (0.40) üzerindedir.

Birinci düzey çok faktörlü doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin uyum iyiliği indeks değerleri RMSEA=0.080; GFI=0.876; CFI=0.930; NFI=0.892 ve $\chi^2= 1.927$ olarak saptanmıştır ($p<0.001$). Uyum iyiliği indeksi değerleri kabul edilebilir düzeydedir.

Şekil 1. Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğinin Birinci Düzey Çok Faktörlü Doğrulayıcı Faktör Analizi

Benzer ölçekler geçerliği için; “AAE Ö-Y” ile “Öz Etkililik Yeterlik Ölçeği” arasında yapılan korelasyon analizinde pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=0.160$, $p<0.05$).

3.1.3. Ölçeğin Güvenirliğine Yönelik Bulgular

Ölçeğin iki yarım test güvenilirlik analizi sonucunda iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı 0.843, Spearman Brown güvenilirlik katsayısı 0.915, Guttman Split-Half güvenilirlik katsayısı 0.914, ilk yarı Cronbach alfa katsayısı 0.917 ve ikinci yarı Cronbach alfa katsayısı 0.904 olarak saptanmıştır. Sonuçlara göre Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği’nin iki yarısını oluşturan maddeler birbiriyle tutarlıdır ve ayrı ayrı güvenilirlikleri yüksektir.

Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları hesaplanmış olup Tablo3’te verilmiştir. Ölçek alt boyutlarının Cronbach alfa katsayıları 0.858 ile 0.915 arasında

değişmekte olup genel ölçek Cronbach alfa katsayısı 0.94 olarak saptanmıştır.

Tablo 3’te ölçek ve alt faktörlerine puan ortalamaları ile taban ve tavan değerleri verilmiştir. Prematüre bebeği olan 250 anne ile yapılan bu çalışmada ölçek genel puan ortalaması 58.77 olup alt boyutların “anne ile bebek etkileşimi” puan ortalaması 30.05, “bakım prosedürleri” puan ortalaması 15.84 ve “olumlu bebek davranışları geliştirebilme inancı” puan ortalaması 12.88 olarak belirlenmiştir. Taban ve tavan değerleri incelendiğinde üçüncü boyut dışında diğer boyutların değerleri %20’inin altında olup ölçeğin genelini ve alt boyutlarının homojen olduğu saptanmıştır.

Tablo 4’te ölçek maddelerinin madde toplam puan korelasyonları ve %27’lik alt ve üst dilimleri görülmektedir. Ölçek maddelerinin madde toplam puan korelasyonları 0.603 ile 0.809 arasındadır. Maddelerin ayırt edicilik özelliklerini saptamak amacıyla alt %27’lik dilim ile üst %27’lik dilim arasında yapılan t-testinde istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Bu bulgu, ölçek ve alt boyutlarının annenin algıladığı öz-yeterlik düzeyini ölçebilecek şekilde ayırt edici nitelikte olduğunu açıklamaktadır.

3.2. Tartışma

Prematüre bebeği olan annelerin algılanan öz-yeterlik düzeylerini saptamak amacıyla geliştirilmiş bu uyarılma çalışması sayesinde ölçek alana kazandırılmıştır. Çalışmanın örneklemini incelendiğinde eğitim düzeyi düşük, genç yaş grubunda ve geliri orta düzeyde olan annelerle yürütülmüştür. Bebeklerinin özellikleri incelendiğinde yarısından fazlası 35-37 gebelik haftasında doğmuş olup büyük çoğunluğu hastanede sadece izlem amaçlı yatmaktadır.

Ölçeğin geçerliğine yönelik olarak öncelikle dil geçerliğini sağlam amacı ile “geri çeviri yöntemi” kullanılmıştır [20,25,26]. İngilizce dilinde geri çevirisi yapılan uyarılma çalışmasındaki ölçek maddeleri ile özgün ölçek maddeleri karşılaştırılarak ifadelerin birbirine yakın olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada ölçeğin kapsam geçerliğine yönelik olarak oluşturulmuş olan Türkçe form 10 uzmandan alınan görüşlerin incelenmesiyle KGİ skorları hesaplanmış ve 0.90-1.00 arasında olduğu saptanmıştır. KGİ skorunun 0.80 değerinden yüksek olması gerekmektedir [20]. Kapsam geçerliği ölçekteki her bir maddenin ölçmek istenen davranışı ne derece ölçtüğünün bir göstergesi olup çalışmada elde edilen değerler ölçeğin kapsam geçerliğini sağladığını göstermektedir.

Araştırmada örneklem büyüklüğünün yeterliğini hesaplamak için KMO katsayısı hesaplanmış ve 0.932 olarak saptanmıştır. KMO değerinin 0.60’tan fazla olması gerekmektedir [27]. Çalışma bulguları örneklem sayısının yeterli büyüklükte olduğunu göstermektedir.

Faktörler	Maddeler	Faktör Yükleri	t	CR	AVE
Anne ile bebek etkileşimi	Madde 1	0.599	-		
	Madde 2	0.680	10.586*		
	Madde 4	0.666	8.661*		
	Madde 5	0.832	10.067*		
	Madde 6	0.767	9.540*	0.92	0.55
	Madde 7	0.843	10.151*		
	Madde 8	0.823	10.016*		
	Madde 13	0.679	8.783*		
	Madde 20	0.750	9.386*		
Bakım prosedürleri	Madde 3	0.713	-		
	Madde 14	0.703	10.089*		
	Madde 15	0.762	10.925*	0.85	0.54
	Madde 16	0.783	11.263*		
	Madde 19	0.701	10.179*		
Olumlu bebek davranışları geliştirebilme inancı	Madde 9	0.846	-		
	Madde 10	0.845	15.780*	0.87	0.64
	Madde 11	0.794	14.403*		
	Madde 12	0.695	11.904*		

*p<0.05

Tablo 2. Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğinin Ölçüm Modeline İlişkin Sonuçları

Tablo 1. Algılanan Anne Ebeveynlik Ölçeğinin Alt Boyut Cronbach Alfa Güvenilirlik İle Ölçeğe İlişkin Taban ve Tavan Etki Değerlerinin Dağılımı

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach Alfa Değeri	$\bar{x}$	SS	Taban	Tavan
Anne ile bebek etkileşimi	0.915	30.05	4.37	13 (%0.4)	36 (%16.4)
Bakım prosedürleri	0.858	15.84	2.62	5 (%0.4)	32 (%12.8)
Olumlu bebek davranışları geliştirebilme inancı	0.881	12.88	2.21	2 (%0.8)	55 (%22.0)
Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği	0.943	58.77	8.22	33 (%0.4)	68 (%8.8)

Tablo 2. Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğinin Madde Toplam Puan Korelasyon Sonuçları

Ölçek Maddeleri	Madde Toplam Puan Korelasyonu*	t (Alt % 27-Üst %27)**	p
Anne ile bebek etkileşimi			
Bebeğimin yorulduğu ve uyku zamanının geldiğini anlayabilirim.	0.603	-15.007	0.00
Bebeğimin bakımının benim kontrolümde olduğuna inanırım.	0.675	-13.302	0.00
Bebeğimin işaretlerini anlayabilirim.	0.624	-15.832	0.00
Bebeğimi mutlu edebilirim.	0.809	-15.124	0.00
Bebeğimin, bana iyi tepki verdiğiğine inanırım.	0.731	-18.339	0.00
Bebeğimle aramızda iyi bir etkileşim olduğuna inanırım.	0.803	-17.302	0.00
Ağladığında bebeğimi sakinleştirebilirim.	0.758	-17.738	0.00
Bebeğimin ne istediğini anlamakta iyiyim.	0.655	-14.306	0.00
Bebeğime şefkat gösterebilirim.	0.708	-17.946	0.00
Bakım prosedürleri			
Bebeğimin ne zaman hasta olduğunu söyleyebilirim.	0.624	-14.216	0.00
Bebeğimin dikkatini çekmekte iyiyim.	0.680	-13.994	0.00
Bebeğimin hoşlanmadığı şeyleri bilirim.	0.721	-18.234	0.00
Bebeğimi oyalamakta iyiyim.	0.709	-15.312	0.00
Bebeğimi yıkamakta iyiyim	0.637	-16.086	0.00
Olumlu bebek davranışları geliştirebilme inancı			

Sinirlendiğinde bebeğimi sakinleştirmekte iyiyim.	0.725	-17.377	0.00
Mızımlandığında bebeğimi sakinleştirmekte iyiyim.	0.775	-17.166	0.00
Sürekli ağladığında bebeğimi sakinleştirmekte iyiyim.	0.787	-18.446	0.00
Çok fazla huzursuz olduğunda bebeğimi sakinleştirmekte iyiyim.	0.690	-16.289	0.00

Aynı ölçeğin İspanyol geçerlik ve güvenilirliğinin yapıldığı bir çalışmada KMO değeri 0.97 olarak saptanmıştır [28]. Araştırma sonuçları literatür ile benzerlik göstermektedir.

Yapılan faktör analizinde; orijinal hali 20 madde ve dört alt boyuttan oluşan ölçeğin Türkçe formunun alt boyutlarının orijinalinden farklı olduğu görülmüş. Ölçeğin Türk toplumuna uyarlaması yapılan bu çalışmada, orijinal ölçekteki 17. ve 18. maddelerin faktör yüklerinin birden daha fazla boyutta 0.1 faktör yükü farkından daha az değer aldığı ve binişiklik oluşturduğu saptanmış ve Türk kültürüne uygun bulunmamıştır. Bu doğrultuda iki madde ölçek maddelerinden çıkartılmıştır. Türkçe formunun faktör desenini belirlemek amacıyla yapılan AFA analizi sonucunda, ölçeğin %65.815'lik varyansını açıklayan ve 1.00'in üzerinde öz değeri olan üç boyutlu yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Pedrini ve arkadaşlarının çalışmasında ölçeğin %68'ini açıklayan varyansı ve dört alt boyutlu olduğu belirlenmiştir [29]. Vargas-Porras ve arkadaşları, bebeği ortalama 3.5 aylık olan annelerle yapmış olduğu çalışmada ölçeğin %91'ini açıklayan varyansı ve dört alt boyutlu olduğu saptanmıştır [28]. Çalışmada elde edilen varyansın, literatüre göre yeterli kabul edilen %40-%60 arası değerden de fazlasını karşıladığı söylenebilir [30]. Türk toplumuna uyarlama analizleri ile iki madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu çalışmada 18 madde ve üç alt boyuttan oluşan ölçeğin faktör yapısının orijinal ölçekten farklı olması, her iki toplumdaki kültürel yapının farklılığından kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Ölçek uyarlama çalışmalarında bazı maddelerin uyarlanan kültüre uygun olmaması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0.506-0.834 arasındadır. Örneklem grubu 250 kişiden oluşan çalışmada faktör yüklerinin 0.40'tan büyük olması [31] gerekliliği sağlanmaktadır. Aynı ölçekle farklı kültürlerde yapılan çalışmalarda faktör yükleri 0.458-0.919 [29], 0.35-0.83 [28] ve 0.40-0.82 [22] arasında değişmektedir. Genel olarak ölçek maddelerinin faktör yükleri istenen düzeyde olup çalışmalar benzerdir.

Türk toplumuna uyarlanan bu çalışmada ölçeğin, YEM değerleri $X^2=1,927$; $sd=153$, $\chi^2/sd=2,608$ 'dir. Ki kare/sd değerinin ≤ 5 olması [32], Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği modelinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada uyum indeksi verileri; GFI 0.876; NFI 0.892; CFI 0.930 ve RMSEA 0.080'dir. GFI, NFI, CFI değerlerinin 0.80'in üzerinde, RMSEA değerinin ise 0.080 olması [33], Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeği modelinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan

diğer çalışmalarda ölçeğin uyum indeksi değerler, RMSEA=0.15; CFI=0.63; GFI=0.63 [34] ve RMSEA=.000; CFI=1.000; NNFI=1.000; $\chi^2/sd=0.068$ [29] olarak bulunmuştur. Ölçeğin uyum indeksi değerleri kabul edilebilir düzeyde olup modelin yapı geçerliği sağlanmıştır. Bu sonuçlar bize ölçeğin geçerli bir ölçek olduğunu, ölçek maddelerinin homojen dağılımda olduğunu ve alt boyutlarının da temsil yeteneğinin iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. AAEÖ-Y Ölçeğinin 18 maddelik, üç boyutlu yapısı ile yapı geçerliğinin karşılandığı düşünülebilir.

Ölçeğin benzer ölçekler geçerliği "Öz Etkililik Yeterlik Ölçeği" ile yapılmıştır. İki ölçek arasında yapılan istatistik analizinde pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.160$, $p<0.05$). Öz Etkililik Yeterlik ölçeği bireyin genel öz yeterliğini ölçerken uyarlaması yapılan bu ölçek anneliğe özel öz yeterliği ölçmektedir. Ölçekler arasında korelasyon ilişkisinin zayıf olması, ölçeklerin farklı amaçlar için uygulanmasından kaynaklanabilir.

AAEÖ-Y Ölçeği Cronbach alfa güvenilirliği 0.943 olarak belirlenmiştir. Alt boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları da 0.858 ile 0.915 arasında değişmektedir. Güvenirlik katsayısının 0.80-1.00 arasında olması güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir [20,30]. Ölçeğin Cronbach alfa katsayıları; orijinal çalışmada 0.91 [22], Pedrini ve arkadaşlarının çalışmasında 0.932 [29], Vargas-Porras arkadaşlarının çalışmasında 0.98 [28], Kurokawa ve arkadaşlarının çalışmasında 0.90 [34] olarak saptanmıştır. Türkçe'ye uyarlaması yapılan Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğinin yüksek derece güvenilir olduğu sonucu çıkarılabilir.

AAEÖ-Y Ölçeği'nden en düşük 18, en yüksek 72 puan alınmakta olup, yapılmış olan bu çalışmada annelerin aldığı en düşük 33, en yüksek 68 puan aldıkları ve ölçek puan ortalamasının 58.77 ± 8.22 olduğu belirlenmiştir. Birleşik Krallık, İtalya, İspanya, ve Japonya'da aynı ölçekle yapılan diğer çalışmalarda da ölçek puan ortalamaları 59 ± 11.44 [22], 62.4 ± 6.6 [29], 69.3 ± 9.24 [28] ve 53 ± 7.1 [34] olarak saptanmıştır. Ölçek puan ortalamaları arasındaki farklılıklar örneklem grubu farklılığından ya da kültürel farklılıktan kaynaklanabilir.

AAEÖ-Y Ölçeği'nin madde toplam puan korelasyon katsayıları 0.603 ile 0.809 arasındadır. Diğer çalışmalarda madde toplam puan korelasyonları; 0.449-0.711 [29], 0.85-0.95 [28] ve 0.30-0.77 [22] arasındadır. Bu katsayının 0.40-1.00 arasında olması beklenmektedir [35]. Bu sonuç, ölçek maddelerinin benzer özellikleri örneklediğini göstermektedir. Nitekim diğer çalışmalarda da

benzer olarak madde toplam puan korelasyon katsayıları yüksek bulunmuştur.

Algılanan Anne Ebeveynlik Öz-Yeterlik Ölçeğindeki maddelerinin ayırt ediciliğini saptamak amacıyla, en yüksek üst ve en düşük alt %27'lik grup arasındaki puanların karşılaştırılması için yapılan istatistik analizinde anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0.05$). Analiz sonucu bize preterm doğum yapmış annelerin öz yeterliğinin yüksek ya da düşük olmasını ölçeğin ayırt edebilecek güçte olduğunu düşündürmektedir.

4.Sonuç

Çalışma sonucunda; Türk toplumuna uyarlanan 18 madde ve “anne ile bebek etkileşimi”, “bakım prosedürleri” ve “olumlu bebek davranışları geliştirebilme inancı” olmak üzere üç alt boyuttan oluşan, AAEÖ-Y Ölçeği geçerli ve güvenilirlerdir.

AAEÖ-Y Ölçeği'nin Türk toplumunda preterm doğum yapan annelerin öz-yeterlik düzeylerinin belirlenmesinde kullanılması ve ölçeğin matür bebeği olan annelerde de kullanılabilmesi için gerekli çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Referanslar

1. Bang, K, Kang, H, Kwon, M, Relations of postpartum depression with socio-demographic and clinical characteristics of preterm infants and mothers, *Child Health Nursing Research*, 2015, 21(1), 1-10. <http://dx.doi.org/10.4094/chnr.2015.21.1>.
2. Yaari, M, Millo, I, Harel-Gadassi, A, Friedlander, E, Bar-Oz, B, Eventov-Friedman, S, Yirmiya, N, Maternal resolution of preterm birth from 1 to 18 months, *Attachment & Human Development*, 2017, 19(5), 487-503. PMID: 28504008 doi: 10.1080/14616734.2017.1324499.
3. Verici, Ç, Algılanan Anne Ebeveynlik Öz Yeterlilik Ölçeği'nin Türk Toplumuna Uyarlanması [Yüksek lisans Tezi]. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, 2021. Tez No: 674963 Erişim linki: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
4. Monteiro, F, Fonseca, A, Pereira, M, Canavarro, M.C, Perceived maternal parenting self-efficacy scale: factor structure and psychometric properties among Portuguese postpartum women, *Midwifery*, 2022, 105, 103240. PMID: 34971870 doi: 10.1016/j.midw.2021.103240.
5. Özdemir, G, Annelerin 3-6 Yaş Çocuklarına Sağladıkları Ev Ortamının Uyarıcılığı İle Ebeveyn Öz Yeterlik Düzeyi Arasındaki İlişki. [Yüksek lisans Tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2019. Tez No: 557365 Erişim linki: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
6. Leahy-Warren, P, Mccarthy, G, Maternal parental self-efficacy in the postpartum period, *Midwifery*, 2011, 27(6), 802-810. PMID: 20888092 DOI: 10.1016/j.midw.2010.07.008.
7. Teti, D.M, Gelfand, D.M, Behavioral competence among mothers of infants in the first year: the mediational role of maternal self-efficacy, *Child Development*, 1991, 62, 918-929. PMID: 1756667 doi: 10.1111/j.1467-8624.1991.tb01580.x.
8. Aksoy, V, Diken, G, Annelerin ebeveynlik öz yeterlilik algıları ile gelişimi risk altında olan bebeklerin gelişimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bir bakış, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2009, 10(1), 59-68. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000133
9. Coleman, P.K, Karraker, K.H, Self-efficacy and parenting quality: findings and future applications, *Developmental Review*, 1998, 18(1), 47-85.
10. Wittkowski, A, Garrett, C, Calam, R, Weisberg, D, Self report measures of parental self efficacy: a systematic review of the current literature, *Journal of Child and Family Studies*, 2017, 26(11), 2960-2978. PMID: 29081640 doi: 10.1007/s10826-017-0830-5.
11. Bandura, A, Guide for constructing self-efficacy scales. In: Pajares F.& Urdan T. (Ed) Self-efficacy beliefs of adolescents, Greenwich, CT, Information Age Publishing, 2006, pp 307-337.
12. Cavkaytar, A, Aksoy, V, Ardıç, A, Ebeveyn öz yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının güncellenmesi [The updating for study of parental self efficacy scale validity and reliability], *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2014, 4(1), 69-76.
13. Elibol, F, Mağden, D, Alpar, R, Anne babalık becerilerinde öz yeterlik ölçeği'nin (1-3 yaş) geçerlik ve güvenilirliği, *Toplum Hekimliği Bülteni*, 2007, 6(3), 25-31.
14. Dursun, Ş.S, Bıçakçı, M.Y, Bir-üç yaş arası bebeğe sahip annelerin annelik becerilerinde öz yeterliliklerinin incelenmesi, *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2015, 1(Suppl2), 613-625.
15. Wong, D. Nursing Care of Infants and Children, Growth and Development. 5. Edition. Mosby Year Book;1995.
16. Leerkes, E.M, Crockenberg, S.C, The development of maternal self efficacy and its impact on maternal behavior, *Infancy*, 2002, 3(2), 227-247. PMID: 33451204 DOI: 10.1207/S15327078IN0302_7
17. Holditch-Davis, D, Miles, M.S, Mothers' stories about their experiences in the neonatal intensive care unit, *Neonatal Network*, 2000, 19(3), 13-21. PMID: 11949060 doi: 10.1891/0730-0832.19.3.13.
18. Meijssen, D, Wolf, M.J, Van Bakel, H, Koldewijn, K, Kok, J, Van Baar, A, Maternal attachment representations after very preterm birth and the effect of early intervention, *Infant Behavior and Development*, 2011, 34(1), 72-80. PMID: 21067812 doi: 10.1016/j.infbeh.2010.09.009.
19. Gray, P.H, Edwards, D.M, O'Callaghan, M.J, Cuskelly, M, Parenting stress in mothers of preterm infants during early infancy, *Early Human Development*, 2012, 88, 1, 45-49. PMID: 21782361 doi: 10.1016/j.earlhumdev.2011.06.014.
20. Erdoğan, S, Nahcivan, N, Esin, N, Hemşirelikte Araştırma; 4. Baskı, Nobel Tıp Kitabevleri: İstanbul; 2020.
21. Çapık, C, Gözüm, S, Aksayan, S, Kültürlerarası ölçek uyarlama aşamaları, dil ve kültür uyarlaması: Güncellenmiş rehber. *FNJN Florence Nightingale Journal of Nursing*, 2018, 26(3), 199-210. <https://doi.org/10.26650/FNJN397481>
22. Barnes, C.R, Adamson-Macedo, E.N, Perceived maternal parenting self-efficacy (PMP S-E) tool: development and validation with mothers of hospitalized preterm neonates, *Journal of Advanced Nursing*, 2007, 60, 550-560. doi: 10.1111/j.1365-2648.2007.04445.x

23. Sherer, M, Adams, C.H, Construct validation of the self efficacy scale, *Psychological Reports*, 1983, 53(3), 899-902. <https://doi.org/10.2466/pr0.1983.53.3.899>
24. Gözüm, S, Aksayan, S, Öz-etkililik-yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi*, 1999, 2(1), 21-34.
25. Brislin, R.W, Back-translation for cross-cultural research, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1970, 1(3), 185-216. <https://doi.org/10.1177/135910457000100301>
26. Sinaiko, H.W, Brislin, R.W, Evaluating language translations: experiments on three assessment methods, *Journal of Applied Psychology*, 1973, 57(3), 328-334. <https://doi.org/10.1037/h0034677>
27. Altunışık, R, Coşkun, R, Bayraktaroğlu, S, Yıldırım, E, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri; Sakarya Kitabevi:Adapazarı; 2010.
28. Vargas-Porras, C, Milena Roa-Díaz, Z, Barnes, C, Adamson-Macedo, E.N, Ferre-Gru, C, De Molina-Fernandez, M.I, Psychometric properties of the Spanish version of the perceived maternal parenting self-efficacy (PMP S-E) tool for primiparous women, *Maternal and Child Health Journal*, 2020, 24, 537-545. PMID: 31916144 <https://doi.org/10.1007/s10995-019-02860-y>.
29. Pedrini, L, Ferrari, C, Ghilardi, A, Psychometric properties of the Italian perceived maternal parenting self-efficacy (PMP S-E), *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 2019, 26, 173-182. PMID: 30132096 <https://Doi.Org/10.1007/S10880-018-9578-3>.
30. Tavşancıl, E, Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi; Nobel Yayın Dağıtım: Ankara; 2005.
31. Hair, J, Black, W, Babin, B, Anderson, R, Multivariate Data Analysis; Prentice Hall: New Jersey; 2010.
32. Çapık, C, Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2014, 17(3), 196-205.
33. Meydan, H.C, Şeşen, H, Yapısal Eşitlik Modellemesi AMOS Uygulamaları. 2 Baskı. Detay Yayıncılık: Ankara; 2015. pp. 17-54.
34. Kurokawa, M, Yamamoto, A, Takada, S, Translation and psychometric analysis of the Japanese version of the perceived maternal parenting self-efficacy scale, *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 2021, 50(2), 214-224. PMID: 33221202 doi: 10.1016/j.jogn.2020.10.006.
35. Erkuş, A, Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme. I. Baskı. Pegem Akademi Yayınevi: Ankara; 2014.

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

